

Debat d'orientació política global del Govern

Intervenció de la Sra. Carine Montaner, consellera general no adscrita

12 de setembre del 2022

Gracies senyora Síndica,

Senyores i senyors, avui celebrem l'últim debat d'orientació política d'aquesta legislatura atípica i molt dura amb diferents episodis majors per les nostres societats occidentals. Episodis que marcaran sense cap dubte l'història de la zona euro, l'escenari internacional i de retruc el nostre petit país.

Les conselleres i els consellers generals han de defensar l'interès general, controlar i impulsar l'acció de Govern. Quan dèiem des de la minoria que els ciutadans ens han fet arribar un neguit i que el traslladem al ple del Consell General, l'Executiu i els consellers de la majoria haurien de prendre bona nota en canvi de gastar energies en defensar la feina de la majoria. Senyores i senyors tot és millorable, tot.

Dit això, tinc un pensament pels sanitaris i familiars dels morts de la COVID al Cedre que van demanar responsabilitat a la fiscalia i que estan a l'espera d'una sentència judicial.

El Cedre centre socio-sanitari amb més morts al principi de la pandèmia, objecte de nombroses queixes dels sanitaris i familiars. Queixes traslladades al Consell General per jo

mateixa a la legislatura passada, al novembre del 2019 i febrer del 2020 d'aquesta legislatura just abans de la COVID.

També abans de la pandèmia, havia alertat sobre el col·lapse dels metges referents amb la posada en marxa de la via preferent. Col·lapse que es va agreujar amb l'arribada de la COVID. Crec que nosaltres polítics hauríem d'analitzar de manera profunda el resultat de la via preferent i demanar al poble andorrà per referèndum si vol o no la via preferent.

A més, fa anys durant aquestes dues legislatures, hi ha hemeroteca, que demano un pla nacional d'emergència amb cara i ulls i seure amb els sanitaris que coneixen la realitat. Quantes vegades he parlat dels problemes relatius al transport sanitari durant aquestes dues legislatures? Quantes?. Recentment hem pogut llegir en els mitjans, la profunda desesperació del personal del transport sanitari amenaçant de fer vaga per culpa de molts anys de planificació incorrecta, i de drets no respectats entre altres. Cal més que mai dur a terme un pla concret i consensuat.

Fa dues legislatures que denuncio el malestar al SAAS, que denuncio el problema de lideratge del Sr. Piqué director general del SAAS. Malgrat això, el Sr. Martinez Benazet ex ministre de Salut va reconduir el contracte del Sr. Piqué al 2019 fins a l'agost del 2023. Des d'Andorra Endavant demanem un canvi de rumb pel SAAS.

Es va incloure a la cartera de serveis de la CASS el reemborsament del canvi de sexe i la reproducció assistida i en canvi no es fa extensiu el règim del 3r pagador tant necessari

tenint en compte la situació de moltes famílies que no poden arribar al final de mes i que no poden avançar els diners dels actes mèdics, de les proves i dels medicaments. Recordo a la cambra que aquest règim evita que l'usuari avanci els diners i esperar que la CASS li faci el reemborsament ...cosa que facilita un diagnòstic a temps i tractaments precoços. Representaria molts estalvis de diners per la CASS i sobretot donaria qualitat de vida als pacients ...Andorra Endavant aposta fermament per la prevenció i promoció per a la salut. Com deia Sòcrates "Existeix pels homes una cosa més valuosa que la salut ?" la resposta és no. Sense salut no podem fer res.

El Sr Cap de Govern ens ha parlat de la importància de l'esport i de l'embelliment actiu. 100% d'acord. Sabem amb els estudis científics que 40 minuts d'esport al dia redueix de manera considerable el risc d'Alzheimer càncer malalties cardiovasculars. Cal continuar en aquest sentit i anar més enllà posant en marxa un pla per prevenir les malalties cròniques massa presents en les nostres societats modernes massa dependents del consum de sucre.

També des d'Andorra Endavant pensem que cal respectar la llibertat de cadascú de vacunar-se amb vacunes experimentals o no. Tenim el convenciment que ens hem d'allunyar del dogmatisme de les vacunes experimentals contra la covid que no deixa lloc al diàleg i al qüestionament. És legítim preguntar-se com pot ser que una persona vacunada tres cops hagi tingut la covid un cop o varies vegades i que a més a més hagi tingut complicacions de tipus trombosis, embòlia pulmonar o altra ? Malauradament, en el meu entorn familiar m'ha passat.

Observar amb pragmatisme i amb humilitat és essencial per veure si hi ha o no correlació entre el creixement de patologies i l'estat de vacunació de la covid de les persones. Però ningú pot dir amb certesa ara per ara quins efectes secundaris tindrem a mitjà llarg termini i en quina proporció. Recordem l'escàndol del Mediator medicament comercialitzat durant dècades i retirat del mercat. Només el temps ens donarà la resposta. El factor temps és incompressible per avaluar nous fàrmacs com les vacunes de la covid en base d'ARN. Espero de tot cor que hi hagi pocs efectes secundaris.

En tot cas el que podem afirmar és que La covid ha provocat pànic i ha sigut un tsunami pel nostre petit país tant a nivell de salut com a nivell econòmic i social.

Si els 10 més rics del planeta han multiplicat la seva fortuna per dos inclús per 5 segons l'informe OXFAM en els dos anys de pandèmia, no ha sigut el cas per les classes modestes i mitjanes sinó tot el contrari.

Fa mesos inclús abans del conflicte Rússia Ucraïna que insto el Govern a preparar-se per una crisi major. A l'empobriment de la població amb la inflació previsible deguda a la creació monetària dels bancs centrals en marxa des de la crisi del 2008 i molt accentuada amb la crisi de la Covid.

Inflació agreujada pel conflicte Rússia Ucraïna. Recordem que l'Occident ha condemnat Rússia amb sancions econòmiques

a les quals Andorra s'hi ha sumat perdent així la seva neutralitat. La pregunta em feia en el llibre que vaig escriure al mes de març del 2022 és si aquestes sancions podrien ser una arma a doble tall tant per Europa i per Andorra.

Precisava també al març del 2022 en el meu llibre que no havíem d'oblidar que Rússia és un dels més grans proveïdors en energia i en matèries primeres del món: petroli, gas, cereals, fertilitzants agrícoles, níquel, alumini, fusta, carbó, paladí i altres.

Havia fet la hipòtesi que podríem anticipar “un impacte desastrós en la zona euro amb una inflació galopant, penúries greus i una crisi de l'energia”.

Srs. els mercats no s'aturen i el gas i el petroli que Europa no compra a Rússia d'altres el compren i ho venen a Europa efectuant uns marges abismals.

Tenint en compte que el preu UE de l'electricitat està indexat al preu del gas, al tancament de les centrals nuclears de França podem anticipar un augment del preu de l'energia en la zona euro. Des d'Andorra Endavant, demanem un pla de suport de les estacions d'esquí grans consumidores d'energia, un pla per prioritzar el ben estar dels ciutadans, solucions pel tema de l'habitatge tema que no és nou que es va iniciar al 2017 amb l'aprovació de la llei d'intercanvi automàtic d'informació fiscal.

Per acabar tenint en compte el poc temps que em queda de intervenció, Andorra Endavant defensa fermament la política de seguretat i de immigració actual, demana una reforma

profunda del sistema judicial per garantir la separació de poders amb un canvi de la Constitució pels nomenaments del fiscal general i els nomenaments relatius al Consell superior de la justícia.

Gràcies Sra. Síndica.